

PLA DE MESURES ANTIFRAU UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

Aprobat pel Consell de Govern en sessió de 2 de juny de 2022

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Context

1.2. Precedents

1.3. Definicions

2. OBJECTE I ÀMBIT D'APLICACIÓ

3. NECESSITAT DEL PLA. EIXOS DEL SISTEMA

3.1. Necessitat concreta del pla

3.2. Eixos del sistema

4. DESENVOLUPAMENT DEL PLA

4.1. Política d'integritat institucional

4.2. Governança

4.3. Formació i sensibilització

4.4. Canal de denúncia

4.5. conflicte d'interessos

4.6. Accions, responsables i terminis

5. EINES PER A IMPLANTAR EL PLA EN GESTIÓ DE RISCOS

5.1. Autodiagnòstic

5.2. Avaluació de riscos

5.3. Metodologia

5.4. Mesures per a la lluita contra el frau

5.5. Banderes roges

6. SEGUIMENT I REVISIÓ DEL PLA

ANNEX I DECLARACIÓ INSTITUCIONAL ANTIFRAU

ANNEX II MODEL DE DECLARACIÓ D'ABSÈNCIA DE CONFLICTE D'INTERESSOS (DACI)

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Context

La Convenció de les Nacions Unides contra la Corrupció (Nova York, 31 d'octubre del 2003), signada per l'Estat espanyol el 16 de setembre del 2005 i ratificada i aprovada per Espanya el 9 de juny del 2006 (BOE número 171 de 19 de juliol de 2006), va posar de manifest que la corrupció havia deixat de ser un problema local i havia esdevingut un fenomen transnacional que afecta totes les societats i economies, la qual cosa fa essencial la cooperació internacional en accions de lluita i prevenció. Així mateix, assenyalava que la corrupció és un fenomen generador de problemes i d'amenaques per a l'estabilitat i seguretat de les societats perquè erosiona les institucions, els valors de la democràcia, l'ètica i la justícia i compromet el

desenvolupament sostenible i l'imperi de la llei.

La missió de servei públic de qualsevol entitat pública s'orienta a la consecució de l'interès general en el seu àmbit competencial concret. Per això l'extraordinària importància que practique la cultura de la integritat pública en tots els nivells de l'organització, i això passa necessàriament per disposar dels principals marcs d'integritat: plans d'integritat, codis ètics, canals de comunicació i denúncies i pràctiques formatives, tots els quals tendents a minimitzar les irregularitats i els riscos (tant penals com administratius) derivats de pràctiques contràries a l'interès general, mitjançant la prevenció i detecció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos i l'adopció de mesures de correcció.

Se suma a tot això la constant i creixent preocupació de la Unió Europea per la manera com els estats membres gestionen els fons del seu pressupost.

La Unió Europea ha posat en marxa, a través del Reglament (UE) 2021/241 del Parlament i del Consell de 12 de febrer de 2021, el Mecanisme de recuperació i resiliència amb l'objectiu de proporcionar ajuda financera als països amb la intenció d'assolir les fites i els objectius de les reformes i les inversions establits en els diversos plans de recuperació i resiliència que ha d'aprovar cada país, en el nostre cas en concret, en el Pla de recuperació, transformació i resiliència aprovat per l'acord del Consell de Ministres de 27 d'abril de 2021.

I per a la gestió correcta d'aquest Pla s'ha dictat l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR), en el qual s'estableixen les directrius per a garantir el compliment coordinat dels requisits establits per la normativa comunitària per a executar el PRTR, i un d'aquests requisits és el reforç de mecanismes per a prevenir, detectar i corregir els casos de frau, corrupció i conflicte d'interessos. Així, en virtut de l'article 6 de l'Ordre HFP/1030/2021, "tota entitat, decidora o executora, que participe en l'execució de les mesures del PRTR ha de disposar d'un pla de mesures antifrau que li permeta garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han esmerçat de conformitat amb les normes aplicables, en particular pel que fa a prevenció, detecció i correcció de frau, corrupció i conflictes d'interessos".

1.2. Precedents

La necessitat de gestionar els fons europeus d'acord amb les exigències de la Comissió de la Unió Europea, que recomana que les autoritats de gestió prenguen una actitud proactiva, estructurada i específica per a gestionar el risc de frau, ha comportat que totes les autoritats dels programes receptors de recursos hagen de comprometre's en la proscripció del frau, compromís que comença amb l'adopció d'una actitud adequada als llocs de més responsabilitat. No pot dubtar ningú de la força dissuasiva que pot desplegar una política antifrau correctament aplicada i convenientment comunicada.

La Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes en el sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24 UE, de 26 de febrer de 2014, apunta en la mateixa direcció indicada, quan estableix en l'article 64.1 que "els òrgans de contractació han de prendre mesures adequades per a

lluitar contra el frau, el favoritisme i la corrupció, i prevenir, detectar i solucionar de manera efectiva els conflictes d'interessos que puguen sorgir en els procediments de licitació amb la finalitat d'evitar qualsevol distorsió de la competència i garantir la transparència en el procediment i la igualtat de tracte a totes les candidatures i licitacions". Són només dos exemples de la rellevància que ha assumit la defensa de la integritat pública. Però n'hi ha més, com els que figuren en la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, la Llei 1/2022, de 13 d'abril, de la Generalitat, de transparència i bon govern de la Comunitat Valenciana, i el codi de conducta dels treballadors públics regulat en el Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'estatut bàsic de l'empleat públic.

En aquest àmbit, no es pot dir que la Universitat Politècnica de València partisca de zero. **El pla antifrau reforça i amplia les mesures posades en pràctica a la Universitat** amb la finalitat de prevenir i detectar irregularitats en la gestió de fons públics. Val a destacar l'existència d'unitats a la UPV que en el seu quefer habitual fan operacions de control i inspecció en què poden detectar i perseguir determinades actuacions irregulars, com l'Àrea de Control Intern, òrgan tècnic de control de la gestió economicofinancera de la Universitat i que deriva de l'article 82 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, i de l'article 139 del Decret 182/2011, de 25 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven els Estatuts d'aquesta Universitat.

Així mateix, el Codi ètic aprovat pel Consell de Govern en la sessió del 26 d'abril del 2018, la Política d'integritat científica i bones pràctiques en investigació-UPV, el Codi de gestió de conflictes d'interessos en investigació i les accions formatives en obert dirigides a difondre l'ètica i la responsabilitat en l'àmbit universitari són exemples sòlids del camí ja començat.

En aquest marc d'actuació, la Universitat Politècnica de València, a través de la seua Declaració institucional de lluita contra el frau, aprovada pel Consell de Govern en sessió de 23 de desembre de 2021, adoptant una actitud proactiva, declara una política de tolerància zero respecte al frau i la corrupció i adopta uns postulats estructurats i específics a fi d'establir un sistema de control robust, dissenyat especialment per a prevenir i detectar actes de frau i corregir la repercussió del frau en cas de produir-se en aquesta institució, i es compromet a desplegar i aplicar el Pla de mesures.

L'aprovació d'aquest Pla comporta, doncs, per a la Universitat Politècnica de València, el compromís de complir els estàndards més exigents de les normes jurídiques, ètiques i morals, adoptant un enfocament proactiu i les mesures apropiades per a prevenir i detectar el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos i comunicar a les autoritats corresponents els incompliments detectats.

En aquest sentit, la Universitat Politècnica de València, com a entitat executora del PRTR, inclou en aquest document el seu Pla de mesures antifrau sobre la base del que es disposa en les normes anteriors i subjecte a la Directiva (UE) 2017/1371, sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió, al Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol de 2018, sobre les normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió (a partir d'ara, Reglament financer de la UE) i, també, subjecte a la Llei 11/2021, de 9 de juliol, de mesures de prevenció i lluita contra el frau

fiscal.

1.3. Definicions

Cal fer, en primer lloc, una aproximació als conceptes sobre els quals tracta aquest Pla. Prenent com a referència la normativa comunitària, a continuació es defineixen els conceptes d'irregularitat, frau, corrupció i conflicte d'interessos.

- **Irregularitat.** El Reglament (CE, Euratom) 2988/95 del Consell, de 18 de desembre de 1995, relatiu a la protecció dels interessos financers de les comunitats europees, defineix *irregularitat* com "tota infracció d'una disposició del dret comunitari corresponent a una acció o omissió d'un agent econòmic que tinga o tindria per efecte perjudicar el pressupost general de les comunitats o els pressupostos administrats per aquestes comunitats, bé siga mitjançant la disminució o la supressió d'ingressos procedents de recursos propis percebuts directament per compte de les comunitats, bé mitjançant una despesa indeguda".

Cal fer avinent que l'existència d'una irregularitat no sempre implica la possible existència de frau; la concurrència d'intencionalitat és un element essencial en el frau, element que no cal que es done perquè existisca irregularitat.

- **Frau.** L'article 3.1 de la Directiva (UE) 2017/1371, sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió el defineix de la manera següent: "En matèria de despeses, el frau es defineix com qualsevol acció o omissió intencionada relativa:

i. A l'ús o la presentació de declaracions o de documents falsos, inexactes o incomplets que tinguen per efecte la percepció o la retenció indeguda de fons procedents del pressupost general de les comunitats europees o dels pressupostos administrats per les comunitats europees o pel seu compte.

ii. A l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació que tinga el mateix efecte.

iii. Al desviament d'aquests mateixos fons amb altres fins diferents d'aquells per als quals es van concedir al principi".

Aquesta Directiva s'ha transposat a l'ordenament jurídic espanyol mitjançant la Llei orgànica 1/2019, de 20 de febrer, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, per a transposar les directives de la Unió Europea en els àmbits financer i de terrorisme i abordar qüestions de tipus internacional.

A grans trets, el **terme frau** s'empra per a descriure una gran varietat de comportaments mancats d'ètica, com ara el robatori, la corrupció, el desfalc, el suborn, la falsificació, la representació errònia, la col·lusió, el blanqueig de capitals i l'ocultació de fets. Sovint implica l'ús d'engany amb la finalitat d'aconseguir guanys personals per a una persona vinculada a un organisme públic o per a una tercera persona, o bé pèrdues per a una altra persona. L'element fonamental que diferencia el frau de la irregularitat és la intenció. El frau no sols implica possibles conseqüències financeres, sinó que, a més, perjudica la reputació de l'organisme responsable de la gestió eficaç i eficient dels fons, factor que té especial importància per als

organismes públics responsables de la gestió dels fons de la UE.

D'altra banda, cal ressenyar el concepte de **sospita de frau**, que d'acord amb els criteris sobre classificació d'irregularitats afectades per un procediment penal del Servei Nacional de Coordinació Antifrau (SNCA), es defineix com "la irregularitat que done lloc a la incoació d'un procediment administratiu o judicial en l'àmbit nacional amb la finalitat de determinar l'existència d'un comportament intencionat, en particular d'un frau, tal com es preveu en l'article 1, apartat 1, lletra a) del conveni relatiu a la protecció dels interessos financers de les comunitats europees".

- **Corrupció.** Una descripció del terme *corrupció* usada per la Comissió és l'abús de poder d'un lloc públic per a aconseguir beneficis de caràcter privat. Els pagaments corruptes faciliten molts altres tipus de frau, com la facturació falsa, les despeses fantasma o l'incompliment de les condicions contractuals.

- **Conflicte d'interessos.** L'article 61 del Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol de 2018, sobre les normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió (Reglament financer) estableix que hi ha conflicte d'interessos "quan els agents financers i altres persones que participen en l'execució del pressupost, tant de manera directa com indirecta i compartida, com també en la gestió, incloent-hi els actes preparatoris, l'auditoria i el control, vegem compromès l'exercici imparcial i objectiu de les seues funcions per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol altre motiu directe o indirecte d'interès personal".

Segons la situació motivadora, hi ha tres classes de conflictes d'interessos:

- i. **Conflicte d'interessos aparent:** es produeix quan els interessos privats d'una persona treballadora pública o beneficiària són susceptibles de comprometre l'exercici objectiu de les seues funcions o obligacions, però finalment no es troba un vincle identificable i individual amb aspectes concrets de la conducta, el comportament o les relacions de la persona (o una repercussió en aquests aspectes).
- ii. **Conflicte d'interessos potencial:** apareix quan una persona treballadora pública o beneficiària té interessos privats d'una tal naturalesa, que podrien ser susceptibles d'ocasionar un conflicte d'interessos en el cas que haguera d'assumir en el futur determinades responsabilitats oficials.
- iii. **Conflicte d'interessos real:** implica un conflicte entre el deure públic i els interessos privats d'una persona treballadora pública o en el qual la persona treballadora pública té interessos personals que poden influir de manera indeguda en l'exercici dels seus deures i responsabilitats oficials. En el cas d'una persona beneficiària, implicaria un conflicte entre les obligacions contretes en sol·licitar l'ajuda dels fons i els seus interessos privats que poden influir de manera indeguda en l'exercici de les obligacions esmentades.

2. OBJECTE I ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest Pla té per objecte **sistematitzar i adaptar els controls antifrau** per a aconseguir que la Universitat Politècnica de València, com a institució del sector públic, a qui correspon el servei públic de l'educació superior mitjançant la investigació, la docència i l'estudi, siga **modèlica en la gestió i implementació de fons i polítiques públiques**, vinculada a l'àmbit contractual, subvencional, d'execució de despeses i de recursos humans. Tot això permetrà optimitzar la prestació de serveis públics per a la ciutadania i el compliment eficaç i eficient de les funcions que legalment té encomanades aquesta institució acadèmica, amb l'objectiu de la millora de la qualitat i l'excel·lència, del desenvolupament de l'activitat universitària com a factor dinamitzador de la societat a la qual serveix i de la creació de confiança dels ciutadans en la institució universitària.

Aquest Pla permet a la Universitat, de manera concreta, **complir les exigències establides en el marc de les ajudes del Pla de recuperació, transformació i resiliència**, ja que totes les institucions que gestionen aquestes ajudes han de disposar d'un document tècnic que avalue els riscos de frau en els processos crítics de la seua organització pel que fa a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos.

La combinació d'una avaluació del risc de frau, mesures adequades de prevenció i detecció i una investigació coordinada per la Universitat en el moment adequat, reduirà considerablement el risc de frau i constituirà, a més, un important mètode dissuasiu.

Els principis, les mesures i les actuacions incloses en aquest Pla s'han d'aplicar als diversos òrgans gestors de la Universitat Politècnica de València i a les persones responsables de la gestió de fons públics en l'exercici de les activitats pròpies de la Universitat, com també a les persones i entitats receptores o beneficiàries d'aquests fons públics.

Però a banda de l'obligada observança i compliment de la legalitat vigent, un objectiu clau d'aquest Pla és afavorir una cultura d'alerta i prevenció encaminada a alinear i coordinar els processos i procediments que afavorisquen la prevenció, detecció i, si s'escau, correcció del frau, de la corrupció i dels conflictes d'interessos, com també la conscienciació de la comunitat universitària sobre la importància d'aquesta matèria.

Aquest document es publica al BOUPV i totes les eines i els procediments que es desenvolupen en virtut seu s'han de difondre entre la comunitat universitària i han d'estar disponibles al portal de transparència de la Universitat Politècnica de València.

3. NECESSITAT DEL PLA. EIXOS DEL SISTEMA

3.1. Necessitat concreta del pla

L'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR), estableix les directrius per a garantir el compliment coordinat dels requisits establits per la normativa comunitària per a l'execució del PRTR.

Entre les previsions, destaca l'obligació que imposa en relació amb la protecció dels interessos financers de la Unió com a beneficiària dels fons, que tota entitat, decisora o executora, que participe en l'execució de les mesures del PRTR ha de disposar d'un pla de mesures antifrau que li permeta garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han esmerçat de conformitat amb les normes aplicables, en particular pel que fa a la prevenció, detecció i correcció de frau, corrupció i conflictes d'interessos.

3.2. Eixos del sistema

El Pla de lluita contra el frau es configura com una altra peça que forma l'estratègia d'integritat pública de la Universitat Politècnica de València per a prevenir el frau i la corrupció en la institució.

Els principals eixos en què es basa el sistema d'integritat de la Universitat són els següents:

Eix 1. Lideratge i compromís institucional. El Pla es presenta al Consell de Govern perquè l'aprove com a mostra del màxim compromís institucional amb els seus postulats.

Eix 2. Governança. S'estableix l'existència d'una estructura, en forma de comissió de composició multidisciplinària, que s'ha d'encarregar del desplegament i seguiment del pla, amb l'obligació de rendició de comptes.

Eix 3. Formació i sensibilització de tot el personal i dels òrgans decisoris. Una de les línies determinants d'èxit de la lluita contra el frau gira a l'entorn d'una adequada formació de totes les persones que formen part de la institució. S'han d'establir accions en matèria de sensibilització i formació enfocada als diversos nivells de l'organització, tant transversal com específica.

Eix 4. Gestió de risc. El Pla inclou una anàlisi inicial dels principals riscos sobre els processos clau i determina la metodologia que permeta definir mesures preventives adequades i proporcionades, ajustades a les situacions concretes, per a reduir el risc residual de frau.

Eix 5. Mesures antifrau

L'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, estructura el cicle antifrau en quatre fases: prevenció, detecció, correcció i persecució. El Pla inclou la identificació de mesures antifrau que ja existeixen a la Universitat Politècnica de València i mesures que es considera necessari crear o implantar. Es configura com el punt de partida per a:

- a) Definir mesures preventives adequades i proporcionades, ajustades a les situacions concretes, per a reduir el risc residual de frau.
- b) Preveure l'existència de mesures de detecció ajustades als senyals d'alerta i definir el procediment d'aplicació efectiva.
- c) Definir les mesures correctives pertinents quan es detecta un cas sospitós de frau, amb

mecanismes clars de comunicació de les sospites de frau.

Eix 6. Banderes roges. Desenvolupament d'indicadors de frau (banderes roges) i comunicació d'aquests indicadors al personal en situació de detectar-los.

Eix 7. Separació de funcions. El pla ha de preveure una adequada diferenciació entre responsables de gestió i responsables del control del pla.

Eix 8. Conflictes d'interessos. Es preveu la necessitat de definir els procediments relatius a prevenir i corregir situacions de conflictes d'interessos.

Eix 9. Canal de denúncies. Es preveu la necessitat d'establir el model i el procediment del canal de comunicacions i denúncies.

4. DESPLEGAMENT DEL PLA

4.1. La política d'integritat institucional

La Universitat Politècnica de València té dos elements clau en matèria de política d'integritat institucional.

D'una banda, el **Codi ètic**,¹ aprovat pel Consell de Govern en sessió de 26 d'abril de 2018 (BOUPV número 113, de 25 de maig de 2018), com a instrument per a enfortir la cultura institucional d'acord amb principis ètics i en el qual es plasmen els valors i principis d'actuació de la UPV sobre integritat, respecte, llibertat, igualtat, transparència, responsabilitat i compromís i, a més, s'estableixen principis d'actuació institucional i principis d'actuació personal.

D'altra banda, la **Declaració institucional de lluita contra el frau**, aprovada pel Consell de Govern en sessió de 23 de desembre de 2021 (annex I) com a manifestació del ferm compromís de la Universitat Politècnica de València per la importància de vetlar per l'eficàcia i pel rigor en l'ús dels recursos posats a la seua disposició per a executar les competències que té assignades. A través d'aquesta Declaració es manifesta el compromís amb els estàndards més alts en el compliment de les normes jurídiques, ètiques i morals i l'adhesió als principis més estrictes d'integritat, objectivitat i honestat, de manera que la seua activitat siga percebuda per tots els agents que es relacionen amb la UPV com una institució oposada a tota mena de frau i corrupció.

Aquesta declaració s'inscriu en el marc del Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el Text refós de la llei de l'estatut bàsic de l'empleat públic, en què l'article 52 estableix que les treballadores i els treballadors públics tenen, entre altres deures, "vetlar pels interessos generals, amb subjecció i observança de la Constitució i de la resta de l'ordenament jurídic, i actuar segons els principis següents: objectivitat, integritat, neutralitat, responsabilitat, imparcialitat, confidencialitat, dedicació al servei públic, transparència, exemplaritat, austeritat, accessibilitat, eficàcia, honradesa, promoció de l'entorn cultural i

¹ Disponible ací: <

<https://riunet.upv.es/handle/10251/121576#:~:text=enlazar%20este%20%C3%ADtem%3A->>

mediambiental i respecte a la igualtat entre dones i homes”.

4.2. Governança

La **Comissió d'Integritat Institucional de la Universitat Politècnica de València** s'estableix com l'òrgan d'implementació i seguiment d'aquest Pla i exerceix les seues funcions amb plena autonomia, independència, objectivitat, imparcialitat i sotmetiment a la legislació vigent.

Està composta per les persones titulars dels òrgans següents:

- Vicerectorat d'Investigació o persona en qui delegue.
- Vicerectorat d'Innovació i Transferència o persona en qui delegue.
- Gerència o persona en qui delegue.
- Servei de Gestió de Personal.
- Servei de Contractació.
- Servei de Gestió Econòmica.
- Àrea de Control Intern.
- Àrea Jurídica.

N'exerceix la presidència la persona titular de la Gerència o persona en qui delegue.

N'exerceix la secretaria una persona designada per l'Àrea de Control Intern.

La Comissió d'Integritat Institucional de la Universitat Politècnica de València es constitueix com l'òrgan col·legiat a qui correspon, entre altres funcions, traçar el mapa de riscos de frau o conflicte d'interessos i analitzar les mesures de prevenció actualment implementades i les propostes de millora que han d'aplicar-se per a minimitzar el risc de frau. Aquest mapa de riscos es concep com un procés dinàmic. Com que la categorització dels riscos variarà a mesura que s'implanten els controls i les accions que es proposen en l'avaluació inicial, caldrà una tasca constant de revisió, adaptació i millora. En concret, aquesta comissió té les funcions següents:

- i. Vetlar pel correcte desplegament i compliment del Pla.
- ii. Coordinar i programar les accions per a implementar-lo.

- iii. Analitzar el funcionament del Pla i proposar-hi modificacions.
- iv. Informar periòdicament el Consell de Govern sobre les actuacions relatives a aquest Pla.

4.3. Formació i sensibilització

La formació i informació es configuren com la base del desplegament del Pla. És absolutament necessari que tot el personal, en tots els nivells jeràrquics i organitzatius, s'identifique com a peça clau en la lluita contra el frau i la corrupció. I amb aquesta finalitat s'han de promoure accions formatives sobre les polítiques de lluita contra el frau dirigides a totes les autoritats i el personal de la Universitat Politècnica de València que intervinguen en la gestió de fons. De manera especial si participen en actuacions finançades amb el Mecanisme de recuperació, transformació i resiliència.

La Comissió d'Integritat Institucional de la Universitat Politècnica de València ha de proposar diverses opcions de formació teòrica i pràctica, especialment per als sectors que es consideren d'*especial risc*. Així mateix, es recomana emprendre accions de sensibilització de manera periòdica, com ara jornades, comunicacions i tallers, etc.

4.4. Canal de denúncia

En compliment de la Directiva (UE) 2019/1937, relativa a la protecció de les persones que informen sobre infraccions del dret de la Unió, és necessari que hi haja un canal de denúncies que permeta atendre les possibles irregularitats detectades d'acord amb les indicacions de la directiva esmentada.

La Universitat Politècnica de València ha de crear un canal de denúncies com a via directa per a la comunicació de sospites de frau o situacions irregulars d'acord amb les definicions incloses en aquest document. Aquest canal ha de ser accessible a través de la seu electrònica i difondre's, amb caràcter general, en diverses pàgines web internes de la Universitat que puguin tenir relació amb afers econòmics i disciplinaris. També s'ha de difondre en butlletins informatius i a través de campanyes en les xarxes socials.

A través d'aquest canal, qualsevol persona ha de poder notificar les sospites de frau i les presumptes irregularitats que puga haver detectat i ha de rebre informació sobre:

1. La denúncia s'ha de tenir en compte i li han de comunicar el resultat de les gestions. No obstant això, no s'ha de donar curs a la informació rebuda quan siga manifestament infundada o quan l'escassetat de la informació proporcionada, la descripció excessivament genèrica i inconcreta dels fets o la falta d'elements de prova subministrats no permeten fer una verificació raonable de la informació rebuda i una determinació mínima del tractament que calga aplicar als fets comunicats. Si en la comunicació es detecta intencionalitat de fets falsos, s'ha d'incoar el procediment corresponent per a la depuració de responsabilitats.

2. S'ha de respectar la confidencialitat i la protecció de dades personals. En aquest sentit, cal protegir la identitat de les persones denunciants mitjançant vies de comunicació encriptades o que dissocien la identitat de la persona denunciant.

En qualsevol cas, les mesures necessàries per a garantir l'anonimat de la persona denunciant han d'incloure tant la fase de tractament dels fets denunciats com, si s'escau, la tramitació del procediment a què done lloc.

D'altra banda, a més del canal principal, s'han d'atendre les denúncies presentades per qualsevol dels canals existents a la Universitat (registre electrònic o registre d'entrada).

4.5. conflicte d'interessos

L'Ordre HFP/1030/2021 per la qual es configura el Pla de recuperació, transformació i resiliència especifica els possibles **agents implicats** en el conflicte d'interessos:

1. Les persones treballadores públiques que fan tasques de gestió, control i pagament i altres agents en qui s'han delegat alguna o algunes d'aquestes funcions.
2. Persones beneficiàries privades, sòcies, contractistes i subcontractistes, les actuacions de les quals siguen finançades amb fons, que puguen actuar en favor dels seus propis interessos, però en contra dels interessos financers de la UE, en el marc d'un conflicte d'interessos.

A més, exigeix la presentació d'una **Declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI)** a les persones que intervenen en els procediments.

La Universitat Politècnica de València ha incorporat a la seua gestió un model DACI que han d'emplenar i signar els agents següents:

1. Els contractistes adjudicatariis d'un procés de contractació pública.
2. Totes les autoritats, els investigadors principals i el personal que intervé en la gestió i l'execució de subprojectes i actuacions finançades amb el Mecanisme de recuperació i resiliència.

4.6. Accions, responsables i terminis

La política antifrau s'ha de concebre com un procés continu. Les mesures no implantades en el moment d'aprovar aquest Pla es consideren accions que cal desplegar. Totes les mesures següents per implantar han d'estar operatives el 31 de desembre del 2022. La Comissió d'Integritat Institucional de la Universitat Politècnica de València ha de supervisar la implementació d'aquestes mesures i ha d'assignar responsables a cadascuna:

Acció per implantar	Descripció de l'activitat	Termini
Difusió del Pla antifrau	Inclusió a la seu i al portal de transparència.	Juny del 2022
Protocol d'actuació en cas de detectar conflicte d'interessos	Establiment d'un procediment per a casos reals de conflictes d'interessos.	Juliol del 2022
Implementació del canal de denúncies	Creació d'un sistema de denúncies que complisca la Directiva 1937/2019.	Juliol del 2022
Formació i sensibilització	Impartició d'accions formatives específiques en matèria d'antifrau.	2n, 3r i 4t trimestre del 2022
Mapa de riscos de la Universitat Politècnica de València	Elaboració sistemàtica d'un mapa de riscos amb fitxes descriptores dels possibles riscos i correccions en les àrees de contractació, execució de despesa, subvencions i RH.	4t trimestre del 2022
Desenvolupament d'indicadors de frau en un catàleg de banderes roges	Elaboració del catàleg.	4t trimestre del 2022
Avaluació del sistema de control intern actual	Anàlisi de riscos i anàlisi del sistema de control intern per a avaluar-ne l'efectivitat.	4t trimestre del 2022

5. EINES QUE CAL IMPLANTAR EN GESTIÓ DE RISCOS

La gestió de riscos es configura com l'eina que permet identificar quin és el risc objectiu d'irregularitat o frau en cada procés clau.

Cal, per tant, sistematitzar i analitzar tots els riscos associats als quals està exposada la Universitat. No obstant això, tal com s'ha fet constar, aquest procés ha d'arribar a totes les àrees amb la finalitat d'identificar tots els riscos possibles que pugua haver-hi en cadascuna. I és per això que, amb la coordinació de la Comissió d'Integritat Institucional de la Universitat Politècnica de València, les persones responsables de dur a terme aquesta acció són les persones gestores perquè coneixen els procediments i les febleses o amenaces que pugua haver-hi.

La identificació de riscos en les principals àrees de l'organització es preveu a fi de determinar el grau de vulnerabilitat de cadascuna, reduir la probabilitat que els riscos es materialitzen i minimitzar-ne l'impacte quan això succeísca.

5.1. Autoavaluació

Amb la finalitat de conèixer la situació en la qual es troba l'estructura de l'organització i les seues necessitats, els òrgans responsables i gestors han efectuat l'autodiagnòstic de la institució d'acord amb l'annex II.B.5 de l'Ordre HFP/1030/2021.

ANNEX II.B.5 de l'Ordre HFP/1030/2021				
Autoavaluació, impacte i probabilitat del risc				
Test de conflicte d'interès, prevenció del frau i la corrupció				
PREGUNTA	GRAU DE COMPLIMENT			
	4	3	2	1
1. Es disposa d'un pla de mesures antifrau que permeta a l'entitat executora o a l'entitat decisora garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han esmerçat d'acord amb les normes aplicables, en particular pel que fa a la prevenció, detecció i correcció de frau, corrupció i conflictes d'interessos?				X
2. Es constata l'existència del corresponent pla de mesures antifrau en tots els nivells d'execució?				X
Prevenció				
	X			
4. Es fa una autoavaluació que identifique els riscos específics, l'impacte i la probabilitat que n'hi haja i es revisa?			X	
5. Es difon un codi ètic i s'informa sobre la política d'obsequis?	X			
6. S'imparteix una formació que promoga l'ètica pública i que facilite la detecció del frau?		X		
7. S'ha elaborat un procediment per a tractar els conflictes d'interessos?			X	
8. Totes les persones intervinents emplenen una declaració d'absència de conflicte d'interessos?	X			
Detecció				
9. S'han definit indicadors de frau o senyals d'alerta (banderes roges) i s'han comunicat al personal en situació de detectar-los?				X
				X
	X			
11. Hi ha algun canal perquè qualsevol persona interessada pugui				
12. Es disposa d'alguna unitat encarregada d'examinar les denúncies i proposar mesures?		X		
Correcció				

			x		
13. S'avalua la incidència del frau i es qualifica com a sistèmic o ocasional?					
14. Es retiren els projectes o la part dels projectes afectats pel frau i finançats o per finançar pel MRR?					
Persecució					
15. Els fets i les mesures adoptades es comuniquen a l'entitat executora, a l'entitat decisora o a l'autoritat responsable, segons que corresponga en cada cas?					
16. Els fets punibles es denuncien, en els casos oportuns, a les autoritats públiques estatals o de la Unió Europea o a la fiscalia i als tribunals competents?					
Subtotal de punts	28	6	6	4	
Punts totals	44				
Punts màxims	64				
Punts relatius (punts totals / punts màxims)	44/64				

5.2. Avaluació de riscos. Metodologia

L'avaluació del risc aspira a abastar tots els riscos potencials, tant els relatius a frau o corrupció com les possibles irregularitats que afecten el compliment de les normes i la bona administració i, en definitiva, tots els riscos a què la Universitat pugui estar exposada en l'exercici de la seua activitat i que afecten la consecució dels seus objectius.

L'Ordre HFP/1030/2021 inclou com a mesures preventives de frau i corrupció la implantació de "mecanismes adequats d'avaluació del risc" per a totes les mesures gestionades i que deixen evidència d'aquest risc, en cerca de les parts del procés més susceptibles d'encloure frau i controlar-les. L'Ordre recomana uns quants documents que poden servir d'ajuda per a elaborar els apartats del Pla, com ara la guia *Avaluació del risc del frau i mesures eficaces i proporcionals contra el frau* (Comissió Europea, EGESIF_14-0021-00, 16/06/2014) que es pren com a referència per a l'avaluació dels riscos.

El mètode que se segueix en aquesta primera avaluació consta de cinc passos bàsics:

Quantificar la probabilitat i l'impacte del risc de frau

Avaluar l'eficàcia dels controls actuals per a atenuar aquest risc brut.

Avaluar el risc net de frau tenint en compte l'efecte i l'eficàcia dels controls actuals. És a dir, la situació tal com és en aquest moment (risc residual).

Avaluar l'efecte dels controls addicionals previstos sobre el

Definir el risc objectiu (el nivell de risc que l'autoritat

L'objectiu per a cadascun dels riscos és valorar el risc *brut* que es produïska sense tenir en compte els controls i elements de què disposa la Universitat Politècnica de València per a atenuar el risc de frau, per a després identificar i valorar l'eficàcia dels controls que ja hi ha en marxa per a minimitzar aquests riscos, ja siga per a determinar el grau en què pugen ocórrer o per a garantir que no passen inadvertits. Una vegada analitzats els controls existents, s'obté el risc actual (o net) al qual està exposada actualment la UPV, la qual cosa dona lloc a noves accions o controls amb la finalitat de millorar els controls i reduir més l'exposició a les conseqüències negatives que pugen ocasionar.

5.3. Mapa de riscos

En l'àmbit del sector públic, dins del qual s'inscriu la UPV, la confecció de mapes de riscos obeeix a la necessitat de tenir instruments metodològics mitjançant els quals s'identifiquen els factors que poden crear irregularitats i errors en el funcionament (o fets fraudulents i delictius). L'elaboració d'un mapa de riscos permet identificar la possible presència de riscos al mateix temps que facilita el disseny d'estratègies i l'aplicació de mesures correctores i preventives que pugen mitigar la repercussió i probabilitat dels riscos.

Com que les mesures han de ser adequades i proporcionades, l'avaluació prèvia per a catalogar la rellevància dels riscos és un requisit imperatiu que ha d'abordar-se a través de les diverses àrees susceptibles inicialment de crear riscos: gestió de recursos humans, gestió de la contractació pública, execució de la despesa i gestió de subvencions.

5.4. Mesures per a lluitar contra el frau

El sistema de mesures antifrau s'estructura a partir dels àmbits bàsics següents que constitueixen el cicle de lluita contra el frau, amb la finalitat de reduir al mínim possible l'aparició de frau:

- i. Mesures de prevenció
- ii. Mesures de detecció
- iii. Mesures de correcció i persecució

i. Mesures de prevenció

Són mesures preventives dirigides a reduir el risc residual de frau. Cal destacar les mesures següents:

- Declaració institucional de lluita contra el frau, aprovada pel Consell de Govern en sessió de 23 de desembre de 2021. Figura en l'annex I.
- Codi ètic aprovat pel Consell de Govern en sessió de 26 d'abril de 2018 (BOUPV número 113, de 25 de maig de 2018).
- Incorporació a la gestió de la declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI) en la forma en què apareix detallada a l'annex II.
- Principis generals en investigació.²
- Política d'integritat científica i bones pràctiques en investigació a la UPV.³
- Codi de gestió de conflicte d'interessos en investigació.⁴
- Pla de formació i conscienciació. D'acord amb els eixos d'aquest Pla, existeix un compromís de sensibilització i formació a tots els nivells de l'organització.

² Disponible ací: <http://www.upv.es/entidades/vinv/menu_urlc.html?entidades/vinv/info/u0904698.pdf>

³ Disponible ací: <<http://www.upv.es/entidades/vinv/info/u0586954.pdf>>

⁴ Disponible ací: <http://www.upv.es/entidades/vinv/menu_urlc.html?entidades/vinv/info/u0586959.pdf>

ii. Mesures de detecció

Les mesures de prevenció no poden proporcionar per si soles una protecció completa contra el frau i, per tant, es necessiten sistemes per a detectar a temps els comportaments fraudulents que s'escapen a la prevenció. Per tant, unes eines útils de detecció del frau han d'incloure:

- Ús de bases de dades, com la Base nacional de dades de subvencions (BNDS) i eines de prospecció de dades o de puntuació de riscos (ARACHNE).
- Creació d'indicadors de frau (banderes roges) i comunicació al personal en situació de detectar-los.
- Establiment de mecanismes adequats i clars perquè les persones que detecten possibles fraus puguen comunicar-los (canal de denúncies).

iii. Mesures de correcció i persecució

Com que el Pla exigeix la concreció de mesures de correcció i persecució, en la fase següent s'han de desplegar les mesures addicionals que es consideren oportunes i en què es tinga en compte el caràcter proporcionat que han de tenir.

Cal afegir a les mesures anteriors mesures de persecució del frau quan n'hi haja. Així, cal emprendre els tràmits següents de la manera més ràpida possible:

- Avaluar i classificar el frau.
- Comunicar a l'autoritat de control els fets produïts i les mesures adoptades.
- Iniciar una investigació reservada interna per a depurar responsabilitats o, si escau, incoar un expedient disciplinari.
- Denunciar els fets punibles a les autoritats públiques competents.

5.5. Banderes roges

Les banderes roges són indicadors o senyals d'alarma que alerten de la possible existència de frau o irregularitat. L'existència d'una bandera roja no implica necessàriament que s'estiga cometent frau, però sí que exigeix especial atenció per a descartar o confirmar un frau potencial.

La Comissió d'Integritat Institucional de la Universitat Politècnica de València, una vegada constituïda, ha d'identificar les banderes roges corresponents a les diverses àrees susceptibles de riscos.

6. SEGUIMENT I REVISIÓ DEL PLA. PROPOSTES DE MILLORA

La Comissió d'Integritat Institucional és l'encarregada de coordinar el desplegament, el seguiment i l'execució de les actuacions incloses o programades al Pla. Així mateix, ha d'anar revisant-lo a fi de retre comptes sobre els objectius assolits davant del Consell de Govern al final de cada exercici econòmic i, també, fer-hi propostes de millora o modificació per tal d'adaptar-lo al context jurídic, econòmic i social.

ANNEX I

DECLARACIÓ INSTITUCIONAL DE LLUITA CONTRA EL FRAU

Declaració institucional de la Universitat Politècnica de València en matèria d'antifrau

I. [El Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre](#), pel qual s'aproven mesures urgents per a modernitzar l'Administració pública i executar el Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR), estableix les bases de l'important paper que exercirem les administracions públiques per a l'impuls, el seguiment i el control dels fons europeus al nostre país durant els pròxims anys.

II. És per això que, en el marc de l'Ordre [HFP/1030/2021, de 29 de setembre](#), per la qual s'estableix el procediment i el format de la informació que les entitats del sector públic estatal, autonòmic i local han de proporcionar per al seguiment del compliment de fites i objectius i d'execució pressupostària i comptable de les mesures dels components del PRTR, segons l'article 6, les entitats executores que participen en projectes sota el paraigua d'aquest Pla estan obligades a disposar d'un pla de mesures antifrau.

III. En l'esfera de gestió de les ajudes emmarcades en el PRTR, la Universitat Politècnica de València (UPV) és considerada una entitat executora o bé una entitat beneficiària, i per això té el compromís d'elaborar aquest pla de mesures antifrau que li permeta garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han esmerçat de conformitat amb les normes aplicables dins del marc normatiu europeu, nacional i autonòmic.

IV. En aquesta línia, ateses les directrius marcades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública i les recomanacions de la Comissió Europea, la UPV, com a entitat executora i beneficiària de fons europeus, manifesta la voluntat de lluitar contra el frau amb la DECLARACIÓ INSTITUCIONAL següent:

La Universitat Politècnica de València (UPV) es manifesta compromesa amb els estàndards més alts en el compliment de les normes jurídiques, ètiques i morals i s'adhereix als principis més estrictes d'integritat, objectivitat i honestetat, de manera que tots els agents que es relacionen amb la UPV la perceben com una institució oposada a tota mena de frau i corrupció. Tots els membres de l'equip de govern assumeixen i comparteixen aquest compromís.

D'altra banda, les treballadores i els treballadors públics que integren la Universitat Politècnica de València (UPV) tenen, entre altres deures, vetlar pels interessos generals, amb subjecció i observança de la Constitució i de la resta de l'ordenament jurídic, i actuar d'acord amb els principis següents: objectivitat, integritat, neutralitat, responsabilitat, imparcialitat, confidencialitat, dedicació al servei públic, transparència, exemplaritat, austeritat, accessibilitat, eficàcia, honradesa, promoció de l'entorn cultural i mediambiental i respecte per la igualtat entre dones i homes ([Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre](#), pel qual

s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, capítol VII, "Sobre els deures dels empleats públics". Codi de conducta, articles 52 a 54).

L'objectiu d'aquesta política és promoure dins de l'organització una cultura que desanime tota activitat fraudulenta, que facilite la prevenció i detecció del frau i que promoga el desenvolupament de procediments efectius per a la gestió d'aquests supòsits.

Les funcions de prevenció, detecció, correcció i persecució de situacions de conflicte d'interessos a la Universitat Politècnica de València (UPV) són assumides per diverses persones responsables i gestores de processos, la qual cosa assegura l'existència d'un sistema adequat de control intern dins de les àrees de responsabilitat i gestió respectives i garanteix, si s'escau, la deguda diligència en l'aplicació de mesures correctores.

En aquest sentit, es preveu la implantació de diversos procediments destinats a garantir mesures antifrau eficaces i proporcionades, com ara un sistema d'arxivament i una pista d'auditoria de cada operació a fi de garantir la fiabilitat i regularitat en relació amb la despesa, la publicació de banderes roges en la lluita contra el frau en matèria de contractació i, així mateix, una bústia pública de denúncies a la pàgina inicial de la nostra web institucional, enllaçada amb els organismes de control del més alt nivell nacional i internacional.

En definitiva, la Universitat Politècnica de València (UPV), en actitud proactiva, es declara a favor d'una política de tolerància zero respecte al frau i la corrupció i, a través de l'adopció de postulats estructurats i específics, aspira a establir un sistema de control robust, dissenyat especialment per a prevenir i detectar actes de frau i corregir l'impacte d'aquests actes en cas de produir-se en la nostra institució, i es compromet a desplegar i implantar un pla de mesures antifrau durant els pròxims mesos que garantisca el compromís de la institució en matèria antifrau.

Aquesta política i tots els procediments i les estratègies pertinents, que reproduïxen bàsicament la declaració institucional de la Direcció General de Fons Comunitaris i a la qual s'adhereixen, tenen el suport del Servei Nacional de Coordinació Antifrau (SNCA) i de l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraude (OLAF).

València, 23 de desembre del 2021

ANNEX II

MODEL DE DECLARACIÓ D'ABSÈNCIA DE CONFLICTE D'INTERESSOS (DACI)

Expedient: Referència interna:

Contracte/subvenció

A fi de garantir la imparcialitat en el procediment de contractació/subvenció referenciat més amunt, la persona o les persones sotassignades, com a participants en el procés de preparació i tramitació de l'expedient, declaren:

Primer. Estar informades dels aspectes següents:

a) Que l'article 61.3, "Conflicte d'interessos", del Reglament (UE, Euratom) 018/1046, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol (Reglament financer de la UE), estableix que "hi ha conflicte d'interessos quan l'exercici imparcial i objectiu de les funcions siga compromès per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol motiu directe o indirecte d'interès personal".

b) Que l'article 64, "Lluita contra la corrupció i prevenció dels conflictes d'interessos", de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, té la finalitat d'evitar qualsevol distorsió de la competència, garantir la transparència en el procediment i assegurar la igualtat de tracte a totes les persones candidates i licitadores.

c) Que l'article 23, "Abstenció", de la Llei 40/2015, d'1 octubre, de règim jurídic del sector públic, estableix que han d'abstenir-se d'intervenir en el procediment "les autoritats i el personal al servei de les administracions en qui es donen algunes de les circumstàncies que s'indiquen en l'apartat següent". Aquestes circumstàncies són les següents:

- i. Tenir interès personal en l'afer de què es tracte o en un altre en la resolució del qual puga influir la resolució d'aquell; ser administrador o administradora de societat o entitat interessada o tenir alguna qüestió litigiosa pendent amb alguna persona interessada.
- ii. Tenir vincle matrimonial, situació de fet assimilable o parentiu de consanguinitat dins del quart grau o d'afinitat dins del segon, amb qualsevol de les persones interessades, amb els administradors o administradores d'entitats o societats interessades i també amb les persones assessores, representants legals o mandatàries que intervinguen en el procediment, com també compartir despatx professional o estar associat amb aquestes persones per a l'assessorament, la representació o

el mandat.

- iii. Tenir amistat íntima o enemistat manifesta amb alguna de les persones esmentades en l'apartat anterior.
- iv. Haver intervingut com a pèrit o com a testimoni en el procediment de què es tracte.
- v. Tenir relació de servei amb persona natural o jurídica interessada directament en l'afer, o haver-li prestat en els dos últims anys serveis professionals de qualsevol tipus i en qualsevol circumstància o lloc".

Segon. Que no han incorregut en cap situació que pugua qualificar-se de conflicte d'interessos de les indicades en l'article 61.3 del Reglament financer de la UE i que no concorre en la seua persona cap causa d'abstenció de l'article 23.2 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, que pugua afectar el procediment de licitació/concessió.

Tercer. Que es comprometen a posar en coneixement de l'òrgan de contractació/comissió d'avaluació, sense dilació, qualsevol situació de conflicte d'interessos o causa d'abstenció que done o pugua donar lloc a aquest escenari.

Quart. Sabem que una declaració d'absència de conflicte d'interessos que es demostra que és falsa té les conseqüències disciplinàries/administratives/judicials que estableix la normativa aplicable.

(Lloc, data, signatura, nom complet i DNI)